

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia :
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Căror înfrângere nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Birourile de anunțuri :
Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Mosse), H. Schalek, Alois Herndel, M. Döbner, A. Oppelt, J. Donnerberg, în Budapesta : A. V. Goldberg, Eckstein Bernat, în Frankfurt : G. L. Danks, în Hamburg : A. Steiner.
Prețurile inserțiilor : o serie de garmond pe o colônă 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif și învoială.
Beclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. s'eu 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU IV.

„Gazeta“ este în fiș-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria :
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate :
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d. colectori.
Abonamentul pentru Brașov :
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I. : pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă : Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. s'eu 15 bani. Atâtă abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 89.

Brașov, Luni, Marți, 21 Aprilie (3 Mai)

1892.

Brașov, 20 Aprilie v.

Mișcarea opozițională în sînul poporului cehic din Boemia, care tinde la perfecta egală îndreptărire națională și la restabilirea dreptului public al regatului boem, a intrat într'un nou stadiu prin propunerea, ce au făcut-o Cehii tineri în parlamentul austriac, de a se pune, pe baza legii din 25 Iulie 1867, ministrul de justiție, contele Frideric Schönborn, în stare de acușare.

De când există constituțiunea austriacă nu s'a mai pomenit, ca un ministru să fiă tras în modul acesta la răspundere. De aceea pasul întreprins de Cehii tineri a produs senzațiune, deși orî și cine putea prevedea, că deocamdată ei nu au șanse de a pute isbuti în parlament cu propunerea amintită.

Este d'ér de fapt mai mult numai o demonstrațiune în contra direcțiunii actuale politice a guvernului Taaffe, ce se puse în scenă, d'ér o demonstrațiune, care își are importanța ei simptomatică.

Scim, că întreg poporul cehic din Boemia, dimpreună cu marii proprietari boemi, s'a pronunțat în contra executării stipulațiunilor pactului dela Viena. Germanii boemi stăruesc înse pentru executarea lor și deorece acesta nu se mai poate face acum cu consimțământul dietei boeme, ei cerură dela cabinetul Taaffe să încerce a duce în împlinire pe cale administrativă dispozițiunile privitoare la delimitarea cercurilor judecătorești după naționalitate, dispozițiuni pe cari Germanii pun cel mai mare temeiu.

Guvernul a cedat reclamărilor germane. Precum a declarat ministrul Kuenburg în clubul stîngei germane, cabinetul Taaffe se crede dator de a ese-

cuta stipulațiunile pactului dela Viena succesiv pe cale administrativă. Celu dinteu pasu s'a făcut prin ordonanța cea mai nouă a ministrului de justiție, care dispune înființarea unui cerc judecătorec cu limba germană în Wekelsdorf (Boemia.)

Ordonanța acesta dela 22 Aprilie a. c. a produs cea mai mare nemulțumire și iritațiune în Boemia, deorece ea a dat pe față intențiunea guvernului de a procedea gradat la executarea operei de delimitare națională, cu tôte că întreaga națiunea cehică s'a pronunțat contra ei.

În urma acesta bărbații de încredere cehi din comisiunea de delimitare au declarat, că nu vor mai lua parte la lucrările acestei comisiuni, ér Cehii tineri din parlament făcură propunerea de-a se pune ministrul de justiție în stare de acușare, pentru că prin ordonanța sa a violat drepturile dietei regatului boem, a căreia consimțământ nu l'a cerut în sensul legii.

În procedura guvernului, care acum vine în ajutorul partidei germane, Cehii vedu o violare a integrității regatului boem și un pericol pentru realizarea dorințelor lor capitale de a se restitui dreptul public al Boemiei.

Germanii se bucură asupra întorsăturii, ce au luat lucrurile, și cumetrii lor dualiști din Peșta își dau tôte silința de a încuraja pe guvernul Taaffe ca să înainteze fără de nici o sfielă pe cărare, pe care a apucat. „Nemzet“ se felicita înainte de „reacțiunea salutară“, ce-o ar cauza o atitudine hotărîtă a guvernului austriac. „Austria“ esclama fôia ungurescă, „trebuie să fiă guvernată cu tărî și în mod constituțional, fiă cu Cehii s'eu fără de

Cehi; orî-ce șovăire ar pute fi numai păgubitoare...“

Mai la înțelesu vorbesce oficioasă „Pester Correspondenz“, care în mânia ei declară tactica politică a Cehilor tineri de-o tactică anarchistă. Pe acești „enfant terribles ai politice de naționalitate austriacă“ îi asemănă cu dinamitarzii, dicend că și unii și alții negă ordinea esistentă. „Pana Ravachol“ „orî anarchismul Cehilor tineri“ — dice numita fôia — lucră la dărîmarea Austriei. Pentru că tinde la restabilirea dreptului public al Boemiei? Cam totu așa se susține, că Românii ar voi nimicirea statului ungar, pentru-că aspiră la autonomia Ardélului.

Cât pentru aspirațiunile de drept public ale Cehilor tineri, politicii din Peșta cred, că prin realizarea lor s'ar introduce federalismul în Cislaitania și ar căde dualismul. Din frica acesta isvoretse mânia cea mare în contra „anarchismului“ Cehilor tineri.

D'ér ore aspirațiunile și uneltirile Kossuthistilor să fiă urzite pentru întărirea dualismului, nu pentru nimicirea lui? Le-ar plăce ore celor din Peșta când din cauza acestor uneltiri s'ar dice că cea mai mare parte a Maghiarilor, care de fapt este adî kossuthistă, sunt inimi declarate ai statului, și când s'ar vorbi de anarchismul maghiar, care negă ordinea esistentă?

Cehii tineri au învățat și ei câte ceva dela Maghiari!

CRONICA POLITICĂ.

— 20 Aprilie v. (2 Mai)

Deputatul opozițional Polonyi a făcut în dieta ungurescă următoarea interpelețiune : „După ce trebuie să presupun, că d-lu ministru președinte și d-lu ministru de comerț au cunoscintă

că foile străine și cu deosebire „Hamburger Nachrichten“ într'unu modu vătămătoru independenței noastre de stat, și prin denaturarea raporturilor noastre de drept public cu Austria, publică de regulă sub rubrica „Austria“ afacerile privitoare la independența Ungariei — din lipsa de orientare, s'eu din rea voință, și prin acesta contribuie, ca în publicul cetiteru din străinătate să prindă rădăcinu idea necorectă, ca și când Ungaria ar fi numai o parte o provincie a Austriei: întrebă pe ministrul președinte, ce măsură a luat, cu mijlocele ce-i stau la dispozițiune, față de biroul pressei și de reprezentanța străină, pentru ca să se schimbe sistemul acesta, care vatămă independența noastră de stat. Ce e cauza, că activitatea sa de până acum nu a dat nici un rezultat? Mai departe întrebă pe d-lu ministru de comerț, că ore d'ensul nu ține de lucru motivat, ca acelor foi, cari în mod tendențios întesoc se presinte falsul raporturile noastre de drept public, să le detragă debitul postal și să nu le lase să se răspândescă înăuntrul granițelor Ungariei?“

Foile unguresci aducă scirea, că în politica partidei radicale s'erbesc e în ajutor de-a se face o schimbare fundamentală. Dicu adecă numitele foi, că radicalii s'erb ar dori să intre în partida kossuthistă. Conducătorul partidei independente din Neoplanta, Dr. Balla Aladár, s'a prezentat la 26 l. c. la clubul independentilor și a declarat, că elu a primit însarcinarea dela radicalii s'erb din Ungaria sudică, ca în numele lor să intre în tractări cu cercurile conducătoare ale partidei. A mai spus Balla, că corifeii S'erbilor radicali din Ungaria au ținut de curend o conferență în Szent-Tamás în care au declarat cu unanimitate, că ei doresc a privi ca o împăcare cu maghiarimea faptul, că la alegerea din urmă din Neoplanta toți alegătorii s'erb au votat, ca unul, pentru candidatul partidei independente. Totu odată bărbații

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din istoria munților apuseni.

Tractatul despre faptele Românilor s'evîrșite la anul 1848/9 sub conducerea lui Avram Iancu. Aprețiere de Iosif Sterca Șuluțu.

Motto : Fă bine, și, așteptă rău.

I. Unu pamflet.

Patru-deci și patru de ani s'au strecurat în noianul eteruității, de când s'au petrecut faptele, despre cari am să scriu. Multu, fôrte multu, în viața unui martor; d'ér fôrte puțin în viața unui popor.

E vorba de anul 1848. Anu alu învierii, anu alu deșteptării n'omului românesc, din somnul celu de môrte — fii binecuvântat. De câte ori cugetă la tine, unu orcanu de simțeminte 'mi înăbușesc peptul: vedu ceriul zimbindu dulce, ér infernul scuturându-și lanțurile robiei.

Încetulu cu încetulu, se voru cobori în mormentu toți aceia, cari au fost martori oculari, acelei epoci grandioase; puțin an încă, apoi glia din mormentu, li va astupa gura pentru totdea-una.

Se vorbește d'ér, pân' ce pot și se facă mărturisire posterității! Se apropie anul, de când s'a publicat într'o fôia provincială din Aindă „Közérdek“ nu sciu a cătea oră, catastrofa dela Aindă Zlatna și Abrud.

Despre cele două dintăiu n'am cunoscintă, la acele nu reflectez; d'ér la Abrud am fost martor ocular. Am cetit totu ce s'a scris despre catastrofa din Abrud și am rectificat totu, ce am aflat greșit.

De astădată am se reducă acea scriere, la adevărata ei valoare, cu atât mai multu, pentru-că autorul „Anonim“ ne spune, că d'ensul, ca martor ocular, are se rectifice pe toți scriitorii de pân'aci, și anume pe „Csutak Kálmán“, pe „Kövari Lászlo“, pe „Kemény Gábor“ ș. a. cari au mai enumerat cevași greșeli și la activul Maghiarilor. Și mai ales am se combatu pe acelu „anonim“ pentru că redacțiunea diarului „Közérdek“ în introducere ne spune, că acea operă e scrisă de unu bravu cetățeu maghiar din Abrud, deja răposat, un fostu centumpater și că e scrisă „cu o rară critică“. — O să vedem!

Autorul, după ce ne spune că scopul Românilor din munții apuseni era, nimicirea cetăților Aindă, Zlatna, Abrud Turda, Clușiu etc. apoi proclamarea Dacoromâniei și alegerea unui domnitor român, ceea ce s'a decis în Câmpeni, se apucă și aruncă cu tîu în totu ce e românesc; intră chiar în sanctuarul familielor — ceea ce omu în tôte regula n'o face — batjocuresce pe părinții Iancului, pe părinții mei ș. a. Ei bine, D-le, acesta nu e istorie; istoria are dreptul și datorința de a lua la trei parale viața publică a unui om; nici de cum însă viața privată, când aceea nu stă în nici o legătură cu substratul istoriei.

Nu cunosc în caracterul omenesc, o trăsură mai condamnabilă, decât rivalna de personalități. Unu singur faptu esistă, care e superlativul mojițiilor, d'ér din fericire acesta e rar, fôrte rar, între omeni în tôte regula necunoscut: violarea secretului, ce și-a fostu îndreptat; cu care unu amic te-a onorat. Deosebirea e, că până când în cauze personale, ai să-ți iei, orî să-ți ceri satisfacți, în casul de violarea secretului

și dă publicul cultu satisfacți, fără ca să-o ceri. Cu alte cuvinte: decă ai scris unu om de încredere o epistolă, care nu e destinată, ba nici aptă, pentru publicitate, ér acelu om, după ce a cetit epistola, n'o aruncă la momentu în flacări, ca să nu potă ajunge în mîni indiscrete, d'ensul este unu intrigant, care și reține hărta, s'eu pentru a-o folosi cândva, în contra ta, s'eu în contra aceluia, în contra căruia tu te-ai jăluitu amicului tău încrețut.

Și sunt în viața omului momente, când sufletul apăsatu de griji, se crede ușurat, decă își varsă amarul înainte unui amic, despre care e convins, că secretul ce i s'a încrețut, e sigur, ca și în mormentu. Atunci nu prea cîntăresc ceea ce scrii. Decă unu astfel de încrețut alu tău, muncit de o ordinară poftă de resbunare, s'eu pus la cale, de alții, abuzează de încrederea ta, n'ai să te genezi înainte nimărui, căci întreaga societate se întorce cu scârbă, dela o astfel de faptă.

Am descris și eu în „Memoriile“ mele catastrofa dela Abrud, întâmplată în 10 Maiu 1849. Și am descris-o cu tôte

Cursul la bursa din Viena
din 30 Aprilă a. c. 1892

Benta de aur 4%	109.70
Benta de hârtă 5%	100.70
Imprumutul căilor ferate ungare - aur	1.970
dto argintă	100.10
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [1-ma emisiune]	117.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [2-a emisiune]	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare [3-a emisiune]	93.50
Bonuri rurale ungare	93.50
Bonuri croato-slavone	93.70

Despăgubirea pentru dijma de vină ungurescă	94.—
Imprumutul cu premiul ungurescă	146.50
Losurile pentru regularea Tisei și Sighetinului	135.75
Benta de hârtă austriacă	95.65
Benta de argintă austriacă	95.15
Benta de aur austriacă	110.95
Losuri din 1860	141.—
Acțiunile băncii austro-ungare	898.—
Acțiunile băncii de credită austr.	363.50
Acțiunile băncii de credită ungar.	321.75
Galbeni împărătesci	5.32
Napoleon-d'ori	9.48 1/2
Mărți 100 imp. germane	58.45 1/2
Londra 10 Livres sterlinge	119.45

Cursul pieței Brașov
din 2 Mai st. n. 1892

Monote românesce Cump.	9.40	Vënd.	9.44
Argintă românesce	9.35	"	9.40
Napoleon-d'ori	9.42	"	9.46
Lire turcesci	10.58	"	10.63

Imperial	9.58	"	9.63
Seris. fonc. „Albina“ 6%	101.	—	—
" " " 5%	100.—	"	101.—
Galbeni	5.45	"	5.50
Galbeni rusesci	118.—	"	119.—
Mărți germane	58.—	"	58.40
Discontul 6—8% pe an.			

De închiriat.

în maerul Blumena Nr. 199 pe unulă séu mai mulți ani sunt:

de acum încolo:

- 1) Podul fabricei de ulei ca magazin de bucate;
- 2) Magazinele lânăriei;

apoi:
dela St. Mihai 1892 încolo:

- 3) grădina cea mare de pomi și de florărie împreună cu curtirul și localitățile de economie;
- 4) un curtir frumos constător din 5 odăi, pivniță, bucătărie de vară și de erna, cu séu fără grajduri și șopron pentru cară.

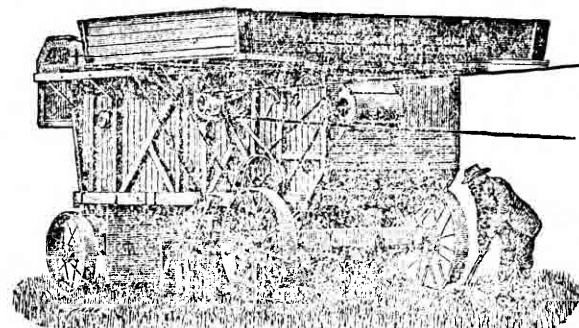
Informațiune mai de aproape se dă în

Cancelaria Eforiei școlare în edificiul gimnasiului român din grăver subrbul Scheiu.

824 4.

PAUL KOTZÓ, ingineru civilu,
Budapesta, VIII, Uellöerstrasse Nr. 18.

Garnitură de treerată cu aburi pe stiftur, de 2 1/2—3—3 1/2 și 4 puteri de cai, mai departe garnitură de treerată cu abur pe șine de 4—5—6—8—10, și 12 puteri de cai, cu Ventilator dedesubtu, cu aparate lungi pentru scuturatul paelor și cu ciururi estraordinar de mari și cilindru de sortat

Locomobile-Compound

dela R. Garrett & Sons, neintrecute, economie de 40% la materialul de ars.

Mașini Brandforder pentru cositul bucateleru, cu aparat pentru legat șnopi, recunoscute de cele mai bune. Greble originalu americane, cu prăjină de tras combinată pentru un séu doi cai. Mai departe mașini de sémântu în rënduri și ori-ce alte mașini și unelte agricole.

820,8—2.

FUNDATĂ ÎN 1888.

TIPOGRAFIA

FUNDATĂ ÎN 1888.

A. MUREȘIANU

BRAȘOVU, PIAȚA MARE No. 30.

Acestu stabilimentu este provăduțu cu cele mai noue mijloce tehnice și asortatū cu totu felulu de caractere de litere din cele mai moderne, este pusū în pozițiune de a putea esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURŪ, ARGINTŪ ȘI COLORI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
PENTRU TÖTE SPECILE DE SERVICIURI.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.

COMPTURI, ADRESE, CIRCULARE, SCRISORI, CUVERTE,
PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE ANUNCIURI.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primescū în biurulu tipografiei, Brașovū piața mare Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. Comandele din afară rugămū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.

Avisu d-lorū abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postalū și numerii

de pe fâșia sub care au primitū diarulu nostru până acuma. Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa amuritu și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

